

PAVLE BOGOJEVIĆ /glumac/:

Gospodo poslanici,

Riječ iskrene dobrodošlice prva je moja riječ vama, po Ustavu, prvim predstavnicima dragog mi naroda. Gospodo poslanici, prošle godine o Nikoljdanu dao sam narodu Ustav u namjeri da potpomognem njegov svestrani napredak. Davnašnja mi je želja bila da misao građanskih sloboda, oličena u načelima istinske demokratije, bude zajemčena osnovnijem zakonom zemaljskim. Prije Ustava, ta je misao bila osnov mojih pogleda. U vremenu poslije pojave Ustava, u meni je našla prvog svog branioca. Je li mogao, dakle, biti ko radosniji od mene kad je duh vremena sa stečenijem iskustvom o upravi države pripremio zemljište za ostvarenje misli građanskih sloboda putem Ustava. Ovo djelo predao sam mome narodu, da se njime posluži i mome prvorodnome sinu, njegovom kraljevskom visočanstvu prestolonasledniku Danilu, da ga, kad providenju bude drago, čuva, kao što sam ja riješen da ga čuvam do poslednjeg časa moga.

Gospodo poslanici, za izvršenje ovako zamašnog državnog zadatka, koji je moja Vlada sa uspjehom otpočela, trebaće mnogo rada, vremena i istrajnosti. Ja se nadam da će Narodna skupština izići na susret mojoj Vladi da se ovi zadaci izvrše; da se još više podigne ugled drage nam otadžbine; da se još više potkrijepi za vršenje zadatka koji joj je istorijom namijenjen. Daj bože da vaš rad bude plodan i koristan za otadžbinu i da budete pred mojim milim narodom, o čijem se dobru i sreći staram, vjerni tumači ovih iskrenih želja njegovog gospodara, koji se nada da ćete, kao i on, uvijek biti prožeti osjećanjima pravde, reda i zakonitosti.

Oglašavam da su sjednice Narodne skupštine otvorene usklikom: "Živjela Crna Gora, živio moj mili narod."

PREDSJEDNIK ALEKSA BEČIĆ (28.10.21 12:28:03)

Poštovane posanice i poslanici, uvažene gošće i gosti,

Otvaram **Prvu - posebnu sjednicu Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini Skupštine Crne Gore 27. saziva.**

Podsjećam da sam sazvao Skupštinu na ovu sjednicu saglasno Poslovniku Skupštine Crne Gore i dogovoru sa predsjednicima poslaničkih klubova. Dnevni red sjednice, saglasno članu 128c stav 1 Poslovnika Skupštine, je Obilježavanje 115 godina od uvođenja parlamentarizma u Crnoj Gori.

Poštovane kolegice i kolege,

Koristim priliku da u vaše i svoje ime pozdravim uvažene goste: predsjednika Ustavnog suda Budimira Šćepanovića; vršiteljku dužnosti predsjednice Vrhovnog suda Vesnu Vučković; vršioca dužnosti vrhovnog državnog tužioca Dražena Burića; direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost Dejana Vukšića; predsjednika Crnogorske akademije nauka i umjetnosti Dragana Vukčevića; predsjednika Senata Državne revizorske institucije Milana Dabovića; načelnika Generalštaba Vojske Crne Gore, brigadnog generala Milutina Đurovića; predstavnika potomaka dinastije Petrović Njegoš princa Nikolu Petrovića; zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Sinišu Bjekovića; zaštitnicu imovinsko-pravnih interesa Crne Gore Bojanu Ćirović; ambasadoru Sjedinjenih Američkih Država; ambasadora Savezne Republike Njemačke; ambasadora Republike Francuske; ambasadora Republike Italije; ambasadoru Republike Turske; ambasadora Slovačke Republike; ambasadora Republike Slovenije; ambasadora Države Palestine; ambasadora Bosne i Hercegovine; ambasadora Republike Sjeverne Makedonije; ambasadora Republike Albanije; šefa misije Republike Azerbejdžan, kao i otpravnike poslova, zamjenike ambasadora i zamjenike šefova misija stranih država i međunarodnih organizacija u Crnoj Gori; predsjednika Opštine Tuzi Nika Gjeloshaja; predsjednika Opštine Berane Tihomira Bogavca; predsjednika Opštine Rožaje Rahmana Husovića; predsjednika Opštine Ulcinj Aleksandra Dabovića; predsjednicu Skupštine Prijestonice Cetinje Dejanu Dizdar; predsjednika Skupštine Opštine Budva Krsta Radovića; predsjednika Skupštine Opštine Danilovgrad Zorana Boškovića; predsjednika Skupštine Opštine Nikšić Nemanju Vukovića; predsjednika Skupštine Opštine Kolašin Milana Đukića; predsjednika Skupštine Opštine Petnjica Mehmeta Adrovića; predsjednika Skupštine Opštine Plužine Petra Mitrića; predsjednika Skupštine Opštine Rožaje Almira Avdića; predsjednika Skupštine Opštine Tivat Andriju Petkovića; predsjednika Skupštine Opštine Tuzi Fadilja Kaljošaja; predsjednika Skupštine Opštine Ulcinj Hadžija Sulejmanija; predsjednika Skupštine Opštine Berane Novicu Obradovića; predsjednika Skupštine Opštine Andrijevića Mladena Đukića; predsjednicu Skupštine Opštine Bar Milenu Božović; predsjednika Skupštine Opštine Gusinje Bujara Hasangjekaja; predsjednika Crnogorskog olimpijskog komiteta Dušana Simonovića; vršiteljku dužnosti predsjednika Privredne komore Ninu Drakić; generalnog direktora RTCG Borisa Raonića; generalnog sekretara Saveza sindikata Duška Zarubicu; predstavnike Unije poslodavaca, potpredsjednike opština i skupština opština i uvažene predstavnike medija.

Koleginice poslanice i kolege poslanici, uvaženi gosti, čini mi zadovoljstvo što smo danas ovim povodom ovdje na Cetinju da obilježimo 115 godina od uspostavljanja parlamentarizma u Crnoj Gori.

Povodom današnjeg značajnog jubileja, Skupštini Crne Gore stigle su brojne čestitke iz Evrope i svijeta. Na naše zadovoljstvo, srdačnu čestitku, povodom našeg jubileja, uputio nam je gospodin Hojl, predsjednik Donjeg doma Parlamenta Ujedinjenog Kraljevstva, države koja je 2015. godine proslavila 800 godina parlamentarizma.

LINDSAY HOYLE:

I just want to say a big thank you to you, the president of Parliament of Montenegro, for asking me to address this special sitting. It is an absolute privilege to do so as you celebrate this important jubilee - 115 years since your Parliament was first constituted.

What an achievement!

The UK enjoys excellent relations, I've got to say, with Montenegro-cooperating on projects such as serious organized crime the rule of law. In fact, our nations have enjoyed 143 years of diplomatic ties-something I was able to reflect on with your prime minister, who I was fortunate enough to meet when he visited our Parliament in July this summer.

So, as speaker of the House of commons, I would like to wish you so many congratulations on this auspicious anniversary - and to wish you every success in the next century and beyond.

Enjoy.

LINDZI HOJL:

Izražavam veliku zahvalnost Vama, predsjedniče Skupštine Crne Gore, jer ste me pozvali da se obratim na Posebnoj sjednici.

Izuzetna mi je privilegija da to uradim s obzirom da slavite ovaj važan jubilej – 115 godina od prvog konstituisanja vašeg parlamenta.

Kakvo dostignuće!

Moram reći da Ujedinjeno Kraljevstvo i Crna Gora njeguju odlične odnose, gdje sarađuju na projektima kao što su teški organizovani kriminal i vladavina prava. Zapravo, naše zemlje već 143 godine njeguju diplomatske odnose, o čemu sam razgovarao i sa vašim predsjednikom Vlade, koga sam imao čast da upoznam tokom njegove posjete našem parlamentu, jula ove godine.

Kao predsjednik Donjeg doma, želim da vam uputim najsrdačnije čestitke povodom ove slavne godišnjice i da vam poželim sve nabolje tokom ovom stoljeća i nakon toga. Uživajte!

PREDSJEDNIK ALEKSA BEČIĆ (28.10.21 12:33:50)

Zahvaljujemo uvaženom gospodinu Hojlu.

Sa mjesta predsjednika Parlamenta države koja polako usvaja evropske demokratske vrijednosti, spreman da u cjelosti prihvati pravne tekovine najnaprednije zajednice evropskih država, imam čast da vas obavijestim da mi je predsjednik Evropskog parlamenta David Sasoli uputio telegram čestitku koju ćemo sada i pročitati.

DAVID-MARIA SASSOLI:

Dear Speaker Bečić,

Dear colleague,

I would like to thank you for the invitation to address the Special Sitting of the Parliament of Montenegro on the 28th of October 2021.

Undoubtedly, the introduction of parliamentarism in your country, 115 years ago, represents a key milestone in building a democratic society attached to the rule of law and the respect of human rights and fundamental freedoms.

On behalf of the European Parliament, I would therefore like to congratulate you and the Parliament of Montenegro on the occasion.

To my deepest regrets, I will not be able to attend or contribute to this Special Sitting, due to health reasons.

I nevertheless look forward to exchange with you in the near future,

Yours sincerely,

David Maria SASSOLI

DAVID-MARIA SASOLI:

Uvaženi predsjedniče Bečiću,

Dragi kolega,

Želim da Vam zahvalim na pozivu da se obratim tokom Posebne sjednice Skupštine Crne Gore 28. oktobra 2021. godine.

Bez sumnje, uvođenje parlamentarizma u Vašoj zemlji prije 115 godina predstavlja suštinsku prekretnicu u izgradnji demokratskog društva, privrženog vladavini prava i poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda. Samim tim, želio bih da Vama i Skupštini Crne Gore, u ime Evropskog Parlamenta i u svoje ime, uputim čestitke ovim povodom. Najiskrenije žalim što, iz zdravstvenih razloga, neću moći da prisustvujem ili da se obratim tokom Posebne sjednice. Bez obzira na to, radujem se razgovoru sa Vama u bliskoj budućnosti.

Srdačno,

David-Maria Sasoli, predsjednik Evropskog parlamenta

PREDSJEDNIK ALEKSA BEČIĆ (28.10.21 12:35:16)

I ovom prilikom ističem da će Crna Gora, uz svesrdnu i ogromnu podršku Parlamenta, još snažnije nastaviti evropskim putem. Zato još jednom hvala mom prijatelju i prijatelju našeg Parlamenta predsjedniku Sasoliju.

Saradnja između Skupštine Crne Gore i Parlamentarne skupštine Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju OEBS oduvijek se ogledala u kontinuiranoj podršci na polju unapređenja demokratije i parlamentarne diplomatije.

Zadovoljstvo mi je bilo čuti sadržajnu i srdačnu video poruku predsjednice Parlamentarne skupštine OEBS Margarete Sederfelt, pa je preporučujem i vašoj pažnji.

MARGARETA CEDERFELT:

Your Excellency the President of the Parliament of Montenegro Mr Aleksa Bečić,

Honourable Vice-Presidents of the Parliament of Montenegro Ms Branka Bošnjak and Mr Strahinja Bulajić,

Honourable members of Parliament,

Your excellences,

Distinguished guests,

Ladies and gentlemen,

It is my privilege today to address you on this important jubilee that marks over a century of parliamentarism in Montenegro. The Parliament of Montenegro has constituted a crucial cornerstone of your country's democratic transition, not least with the drafting, ratification and adoption in 2007 of Montenegro's first post-independence constitution. Today, it represents a modern institution which continues to shape the life and the future of the people you represent.

I am very proud to testify that the relationship between your parliament and the OSCE has been long and mutually beneficial. Throughout these past years, OSCE executive structures and institutions have worked in close partnership with the Parliament of Montenegro. Some of you will recall the opening of the OSCE Mission to Montenegro in 2006 and its provision of technical and expert advice aimed, inter alia, at facilitating and sharing of international and regional best practice, the enhancement of parliamentary diplomacy, as well as the promotion of gender mainstreaming.

Our Assembly's association with your parliament has also been very productive both quantitatively and qualitatively and has been marked by close and mutual respectful cooperation.

Allow me to offer a few examples. During the period 2013-2014 honourable Ranko Krivokapić served as president of our Assembly, bringing a wealth of political experience and human capital, including from his long service as President of this very Parliament. Such constellations characterised by dual presidential responsibilities has marked a fruitful relationship which enabled a symbiotic flow of best practice and experience from your parliament to OSCE Parliamentary Assembly and the other way around.

Our Assembly is also very grateful for the generosity and the hospitality demonstrated by Montenegro over the past years, exemplified together with many other gestures like the hosting of the Assembly's autumn meeting in Budva in 2013 and in Sveti Stefan in 2005.

Our interaction was also sustained and reinforced through the personal engagement of our previous long-term special representative for South East Europe former Slovenian member of Parliament Mr Roberto Batelli. Not only did Mr Batelli visit Montenegro on multiple occasions he also led and supported our observation missions in addition to addressing the Cetinje Parliamentary Forum on multiple instances.

Election observation has actually marked a strong bond in our relationship. We observed the 2006 referendum on state status and have observed all parliamentary elections since that time, including the last one in August 2020, which coincided with the peak of the pandemic, and which I personally led, testifying to our strong commitment and dedication towards strengthening Montenegro's democracy. Conversely, our election observation and all of us across the OSCE region have also benefited from your personal political experience.

We are always very happy to count on the support of fellow members of the Parliament of Montenegro, in the context of our election observation missions deployed in other participating states of the OSCE.

A jubilee also offers an opportunity to look ahead. I am confident that the relationship we have enjoyed with your parliament will continue unhindered. The consolidation of democratic institutions, the interest of the people we serve, our genuine commitment to public service will surely prevail over global and regional challenges.

I am privileged that I have witnessed the primacy of democracy building in your country as the most effective tool to navigate true demanding times. Actually, I have visited Montenegro seven times in different capacities since 2008. With the support of our newly appointed special representative for the region, Vice President Azay Guliyev, our Assembly will continue to be of service to the people of Montenegro.

Thank you once again for your invitation, and, on behalf of the OSCE Parliamentary Assembly, may I wish you a happy celebration on this important anniversary for democracy.

Thank you.

MARGARETA SEDERFELT:

Vaša Ekselencijo, predsjedniče Skupštine Crne Gore g. Aleksa Bečiću,

Uvaženi potpredsjednici Skupštine Crne Gore gđo Branka Bošnjak i g. Strahinja Bulajiću,

Uvaženi poslanici Skupštine,

Vaše ekselencije,

Istaknuti gosti,

Dame i gospodo,

Privilegija mi je što vam se danas obraćam na ovaj važan jubilej koji obilježava više od jednog vijeka parlamentarizma u Crnoj Gori. Skupština Crne Gore predstavljala je ključni kamen temeljac demokratske tranzicije vaše zemlje, i to ne samo u pogledu izrade, potvrđivanja i usvajanja prvog crnogorskog Ustava nakon sticanja nezavisnosti 2007. godine.

Danas Skupština predstavlja modernu instituciju koja nastavlja da oblikuje život i budućnost naroda koji predstavljate. Veoma sam ponosna što mogu da potvrdim da je odnos vašeg parlamenta i OEBS-a dug i obostrano koristan. Tokom proteklih godina, izvršne strukture i institucije OEBS-a sarađivale su u bliskom partnerstvu sa Skupštinom Crne Gore.

Neki od vas će se sjetiti otvaranja Misije OEBS-a u Crnoj Gori 2006. godine i njenog pružanja tehničkih i stručnih savjeta u cilju, između ostalog, omogućavanja i razmjene najboljih međunarodnih i regionalnih praksi, unapređenja parlamentarne diplomatije, kao i afirmacije rodne osviještenosti. Povezivanje naše Parlamentarne skupštine sa vašom Skupštinom takođe je bilo veoma produktivno kako kvantitativno, tako i kvalitativno, a obilježeno je bliskom saradnjom i uzajamnim poštovanjem.

Dozvolite mi da vam dam nekoliko primjera. U periodu 2013-2014. godine, uvaženi Ranko Krivokapić obavljao je funkciju predsjednika naše Parlamentarne skupštine, donoseći bogato političko iskustvo i ljudski kapital, uključujući i dugogodišnje iskustvo na poziciji predsjednika upravo ove Skupštine. Ovakvi sticaji prilika, koje

karakterišu dvostruke predsjedničke odgovornosti, obilježili su plodnu vezu koja je omogućila simbiotski tok najbolje prakse i iskustva od vaše Skupštine do Parlamentarne skupštine OEBS-a i obrnuto.

Naša Parlamentarna skupština takođe je veoma zahvalna na velikodušnosti i gostoprimstvu koje je Crna Gora pokazala tokom proteklih godina, a koje ilustruje, zajedno sa mnogim drugim gestovima, organizovanje jesenjih sastanaka Parlamentarne skupštine u Budvi 2013. godine i na Svetom Stefanu 2005. godine. Naša interakcija takođe je bila potpomognuta i ojačana ličnim angažmanom našeg prethodnog dugogodišnjeg specijalnog predstavnika za Jugoistočnu Evropu, bivšeg slovenačkog poslanika g. Roberta Batelija. Ne samo da je gospodin Bateli više puta posjetio Crnu Goru, već je vodio i podržavao naše posmatračke misije. Takođe se u više navrata obratio na Cetinjskom parlamentarnom forumu.

Posmatranje izbora je zapravo obilježilo snažnu vezu u našem odnosu. Posmatrali smo referendum o državnom statusu 2006. godine i posmatrali smo sve parlamentarne izbore od tada, uključujući i one posljednje u avgustu 2020. godine (koji su se poklopili sa vrhuncem pandemije). Tu misiju sam lično vodila, što je dokaz našeg snažnog opredjeljenja i posvećenosti jačanju crnogorske demokratije. Nasuprot tome, naše misije za posmatranje izbora i svi mi širom regiona OEBS-a takođe smo imali koristi od vašeg ličnog političkog iskustva.

Uvijek sa velikim zadovoljstvom računamo na podršku kolega poslanika u Skupštini Crne Gore, u kontekstu naših misija za posmatranje izbora koje se raspoređuju u druge države članice OEBS-a.

Jubilej takođe pruža priliku da se gleda u budućnost. Uvjerena sam da će se odnos koji imamo sa vašim Parlamentom nesmetano nastaviti. Učvršćivanje demokratskih institucija, interes ljudi kojima služimo, naša istinska posvećenost obavljanju javnih funkcija sigurno će odnijeti prevagu nad globalnim i regionalnim izazovima.

Privilegovana sam što sam svjedočila primatu izgradnje demokratije u vašoj zemlji, kao najdjelotvornijem sredstvu za snalaženje u istinski zahtjevnim vremenima. Naime, od 2008. godine, dok sam bila na različitim funkcijama, u Crnoj Gori sam boravila sedam puta. Uz podršku našeg novoimenovanog specijalnog predstavnika za region, potpredsjednika Azaja Gulijeva, naša Parlamentarna skupština nastaviće da služi narodu Crne Gore.

Hvala vam još jednom na pozivu i, u ime Parlamentarne skupštine OEBS-a, želim vam srećnu proslavu ove važne godišnjice za demokratiju.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ALEKSA BEČIĆ (28.10.21 12:42:00)

U vaše i u svoje ime, zahvaljujem i predsjednici parlamentarne Skupštine OEBS-a.

Prijateljstvo koje crnogorski Parlament njeguje sa Interparlamentarnom unijom ojačano je dolaskom njenog predsjednika sredinom jula ove godine. Sa ovom organizacijom imamo besprekornu komunikaciju i saradnju, koja se ogleda u zajedničkim projektima koje realizujemo, ali i onima koje planiramo realizovati. Imajući sve ovo u vidu, nije nas iznenadila čestitka koju je poslao Duarte Pačeko, predsjednik Interparlamentarne unije.

DUARTE PACHECO:

Mr Speaker, dear colleagues, ladies and gentlemen,

It is an honour for me, as President of the IPU, to address you all on this special day for Montenegro – Parliamentarism Day.

We know, all of us – democrats and parliamentarians – how essential democracy is for all. In democracy, everyone is free. It is free to choose and to participate in the destiny of the countries, or region or municipality. In your country Montenegro you have a long tradition of parliamentarism. And we know also that democracy is like a flower. We need to put water every day, because it may rise, it may become ill, and so everyone that feel democrats, should defend democracy all the time and should defend also parliamentarism. We know that abstention is one danger for all of us. We know that social media will bring us a new kind of democracy.

And we know also that high representative democracy is always with problems because it is possible to improve ourselves, to combat corruption, to combat many dangerous of our world. But this is essential as well. To have moment slike we have now. Here in Montenegro to show that we believe in democracy.

We believe in the state of law.

We believe that freedoms are essential for human being to have development, to have a better world, a better country, a better city.

Dear colleagues, you may count on international solidarity in all moments to defend this essential ideas of democracy.

You can count with our support to defend democracy, and we know also that we may count with you as an active democracy, a participative democracy in all institutions of the world, also in the IPU.

So, just want to say, congratulations. And we will be together very soon in Montenegro or in one of the meetings of the IPU.

Thank you.

DUARTE PAČEKO:

Gospodine predsjedniče, drage kolege, dame i gospodo,

Čast mi je, kao predsjedniku Interparlamentarne unije, da vam se svima obratim povodom ovog posebnog dana za Crnu Goru – Dana parlamentarizma.

Svi mi, demokrate i parlamentarci, znamo da je demokratija od suštinskog značaja. U demokratiji su svi slobodni. Slobodni da biraju i da učestvuju u sudbini svoje zemlje, regiona ili opštine. U vašoj zemlji Crnoj Gori postoji duga tradicija parlamentarizma. A znamo i da je demokratija kao cvijet. Moramo je zalivati svaki dan, jer ona ili može da raste, ili da se razboli. Zato, svi koji su demokrate po opredjeljenju, treba da je zastupaju svaki dan, a takođe i parlamentarizam. Znamo da je uzdržavanje opasnost za sve nas. Znamo da će nam društveni mediji donijeti novi vid demokratije.

Takođe, znamo da visoka predstavnička demokratija uvijek nosi probleme, ali moguće je da radimo na sebi, da se borimo protiv korupcije, da se borimo protiv mnogih opasnosti u svijetu. Ali, i ovo je od suštinskog značaja - da imamo trenutke kao što je ovaj sada. Da pokažemo da ovdje, u Crnoj Gori, vjerujemo u demokratiju.

Vjerujemo u vladavinu prava.

Vjerujemo da su slobode od suštinskog značaja za ljude, kako bismo išli naprijed, ka boljem svijetu, boljoj državi, boljim gradovima.

Drage kolege, u svakom trenutku možete računati na međunarodnu solidarnost prilikom zastupanja ovih suštinskih ideja demokratije.

Možete računati na našu podršku u odbrani demokratije, a znamo da i mi možemo računati na vas, kao na aktivnu demokratiju koja učestvuje u svim institucijama na svjetskom nivou, uključujući Interparlamentarnu uniju.

Želim da vam čestitam. Vidimo se uskoro u Crnoj Gori, ili na nekom od sastanaka Interparlamentarne unije.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK ALEKSA BEČIĆ (28.10.21 12:46:05)

Zahvaljujem i našem velikom prijatelju predsjedniku Interparlamentarne unije gospodinu Pačeku.

Kada je Skupština Crne Gore ugostila predsjednike parlamenata i 40 parlamentaraca iz 40 zemalja svijeta, što predstavlja prvu ovakvu posjetu našoj zemlji unazad nekoliko decenija, mogli smo čuti samo riječi hvale i podrške za rad našeg Parlamenta.

Skoro svakodnevno unapređujemo saradnju i komunikaciju sa ovim Savjetom, a osoba koja je najzaslužnija za to je predsjednik Globalnog savjeta za mir i toleranciju Ahmed Mohamed Aldžarvan. I on je odvojio par minuta kako bi nam uputio čestitku.

AHMED BIN MOHAMMED AL JARWAN:

On the occasion of 115 years of the creation of the Parliament of Montenegro, I would like to congratulate our friends, first of all, all the people of Montenegro, and also my friend Mr Aleksa Bečić for his wonderful work in the parliament.

And also in promoting the democracy and promoting the peaceful solutions for all the cases, which is imposed in the countries and the regions. And also I am sure that we will learn a lot from them at the Global Council for Tolerance and Peace and IPTP.

The international parliament for tolerance and peace had a good session, the 61st session took place in Montenegro and it was one of the most successful sessions. And on this occasion we would also like to celebrate our effort with our friend and Montenegro and we'll keep working with them.

So I am hoping good life and good future for our friend and Montenegro.

Thank you.

AHMED MOHAMED ALDŽARVAN:

Povodom 115 godina od nastanka Skupštine Crne Gore, želim da čestitam našim prijateljima, prije svega narodu Crne Gore, a takođe i mom prijatelju g. Aleksi Bečiću na njegovom izvanrednom radu u Skupštini.

Takođe, i zbog promovisanja demokratije i promovisanja mirnih rješenja u svim slučajevima koji se dešavaju u državama i regionima. Siguran sam da ćemo naučiti mnogo od njih u Globalnom savjetu za toleranciju i mir i IPTP-u.

Međunarodni parlament za toleranciju i mir je imao dobro zasijedanje - 61. zasijedanje se održalo u Crnoj Gori i to je bilo jedno od naših najuspješnijih zasijedanja. Ovom prilikom bih, takođe, želio da proslavimo naš trud sa našim prijateljem i sa Crnom Gorom i nastavićemo da sarađujemo sa njima.

Nadam da će naš prijatelj i Crna Gora imati dobar život i dobru budućnost.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ALEKSA BEČIĆ (28.10.21 12:48:06)

Najljepše hvala i gospodinu Aldžarvanu na lijepim riječima.

Kao što ste mogli da čujete, Parlament Crne Gore zaista mnogo pažnje polaže na razvoj parlamentarne diplomatije, pa nas ne iznenađuje ovoliki broj čestitki naših prijatelja i partnera iz međunarodne zajednice.

Još jednom zaista najiskrenije hvala svima njima na lijepim riječima i čestitkama.

A sada mi dozvolite da vam se i ja obratim sa par riječi.

Poštovane poslanice i poslanici, vaše ekselencije, uvažene gošće i gosti, drage građanke i građani, Hvala vam što ste sa nama i što ste uvažili ovaj visoki dom i njegovu bogatu istoriju. Vama nije bilo teško da budete danas na Cetinju; našim visokim i evropskim i svjetskim zvaničnicima nije bilo teško da nam se obrate putem video poruka. Hvala vam na tome.

Narodno je predstavništvo narodna skupština. Ona zamjenjuje dosadašnje narodne zborove, sastanke i vijeća u Crnoj Gori. Ove riječi prvi put su zapisane u Ustavu za Knjaževinu Crnu Goru iz 1905. godine. Na osnovu njih su održani prvi parlamentarni izbori 1906. godine. Iste godine, 31. oktobra, konstituisana je prva Narodna skupština. Dakle, u nedjelju će biti tačno 115 godina od uspostavljanja parlamenta kao najvišeg predstavničkog i zakonodavnog doma i nosioca ustavotvorne i zakonodavne vlasti. Bogata istorija, bogata priroda, bogata kultura, bogata različitostima, bogata ljudima. To je mala, ali još prije više od jednog vijeka parlamentarno utemeljena Crna Gora. Malo je osvrta na našu istoriju koju su tako svrsishodni, kao onaj koji nas tjera da pokušamo da zamislimo koliko je za malu Crnu Goru bilo značajno svrstati se tada među evropske i svjetske države, koje su imale i citat: "One koji su izabrani da vladaju, a ne samo one koji su rođeni da vladaju", svrstati se među države u kojima su građani ograničili vlast suverena. Uz punu svijest o tome da nismo Grčka, u kojoj je nastao sami pojam demokratije, ili Velika Britanija, koja je usvajanjem Magna karte 1215. godine sebi dodijelila titulu kolijevke parlamentarizma, Crna Gora sa ponosom slavi ovaj jubilej, sjećajući se datuma sa početka prošlog vijeka kao ništa manje do jednog od kamena temeljca u procesu demokratizacije crnogorske države i ukupnog društva.

Ratne prilike, kojima smo kao zemlja bili izloženi, vjekovima nam nisu dozvoljavale da sazrimo kao demokratsko društvo. Dok su zemlje Evrope i svijeta ubrzanim koracima gradile svoja društva, zasnivajući svoj politički i državni sistem na jakim institucijama, mi smo naš u izazovnim vremenima gradili na vladarima i jakim ličnostima. Početak XX vijeka u tom smislu bila je svojevrsna prekretnica za crnogorsko društvo - da pokuša da svoj naslijeđeni, izraženo patrijarhalni kod transformiše u kod evropskih i građanskih društava. Darujući prvi zvanični Ustav Crnoj Gori 1905. godine, knjaz Nikola darivao nam je najснаžnije demokratsko oružje današnjice, ustavlajući i ograničavajući na taj način ponajprije svoju vlast. Rađanjem parlamentarnog života otpočeo je proces modernizacije tadašnjeg crnogorskog društva, što je uslovalo okrenutost prema zapadnim sistemima uspostavljanja državnog ustrojstva.

Da se i u vremenu prije Ustava uviđala neophodnost naprednijeg pravnog kultivisanja našeg društva, dokazuju još riječi knjaza Danila: "Ako Crna Gora hoće da uđe u red prosvijećenijih evropskih država, mora i sama takva postati."

Poštovane kolegice i kolege, uvažene gošće i gosti,

Značaj postojanja Parlamenta i datuma koji danas obilježavamo možda se najbolje može izraziti kroz odgovore na nekoliko pitanja:

- Šta bi danas Crna Gora bila bez predstavništva građana?

- Da li bi Crne Gore uopšte i bilo?

- Da li bismo mogli da govorimo o finesama u ispunjavanju standarda?

- Da li bismo mijenjanjem jedne riječi u nekom zakonu, a kamoli usvajanjem cijelog seta zakona, mogli da učinimo život građana boljim?

- Da li bi pomirenje podijeljenog društva i promocija univerzalnih vrijednosti, tolerancije, mira, ljubavi, međuvjerskog i međunacionalnog sklada bila uopšte moguća bez oslanjanja na temelje institucije koji su izgrađeni na volji nosilaca suvereniteta?

Ne bi. Ništa od ovoga ili ne bi bilo, ili bi bilo znatno otežano.

Pored ostalog, Parlament je i središte političkog života. Stranke i politički subjekti različitih profilacija predstavljaju kockice u tom složenom mozaiku. Nekoliko puta sam to ranije isticao, odbijam da prihvatim uvriježeno mišljenje da je politika priljava stvar. Razumijem taj nametnuti, ali preovlađujući narativ, nastao zbog iznevjerenih očekivanja i praznih obećanja pojedinaca koji se politikom bave. Međutim, u svom životu i radu pokušavam da u djelo sprovedim ono izvorno značenje politike kao plemenite vještine koja čini život pripadnica i pripadnika društvene zajednice boljim i ljepšim. Vjerujem da je to modus operandi i pokretačka snaga većine mojih kolega, sa koje god strane političkog spektra oni dolazili. Uostalom, u skladu sa jednom od najkraćih i sintifikovanih definicija Aristotela: "Politika je nauka o životu." Imajući ovo u vidu, Parlament je centralni amfiteatar, u okviru kojeg se ova nauka i izučava. Sveukupni progres i demokratizacija društva će dovesti do toga da bude sve manje loših đaka u njemu.

Skupština Crne Gore je tokom svog trajanja, dužeg od vijeka, imala poslanike čiji su govori, kojih se i danas sjećamo, dostigli zvjezdano nebo retorike i bili dostojni da se u velikom stilu iznesu u bilo kom hramu demokratije na svijetu. Fokusirajući se ovom prilikom samo na lijepe trenutke i zaboravljajući one ružne, a nažalost bilo je i takvih, naš Parlament je, ono što je važnije od retorike - svjedočio djelima postizanja konsenzusa o izazovnim pitanjima u nekim ključnim trenucima i na taj način u potpunosti opravdao svrhu svog postojanja i vrhovnu poziciju među institucijama u Crnoj Gori. Stoga, mi, činioци sadašnjeg parlamentarnog života, moramo shvatiti da smo svi mi i politički prolazni, ali da su naše zajedničke žrtve, zajednička djela i zajednički doprinosi dostignuća iz kojih svi dobijamo. Dostignuća koja ne nestaju, već ostaju onima koji će nas naslijediti i svjedočanstva vremena koja će govoriti o nama. Zato, u maloj Crnoj Gori, gdje smo po prirodi stvari povezani i usmjereni jedni na druge, potrebno je da vidimo više saradnje, iskrenosti, kompromisa, pomirenja i ljubavi, a manje svađe, razdora, zavisti, podjela, isključivosti i sebičnosti. Tako ćemo najbolje pomoći jedni drugima. Tako ćemo najljepše obradovati one koji će nas naslijediti, ali i naučiti lekcije onih koje smo naslijedili.

Rovovi rađaju rovove, sila rađa veću silu, a umjerena riječ otvara i najteža vrata. Zato, neka naše zajedništvo bude naša budućnost, a prijateljstvo, umjerenost i odmjerenost naša mjera i naša nada.

Poštovani, jak, stabilan, otvoren, transparentan i moderan parlament znači jaku i stabilnu Crnu Goru, koja je dobra majka za svu njenu djecu. Danas smo svjedoci novih vremena, novih izazova i novih društveno-političkih prilika. No, ne smijemo zaboraviti da je proces modernizacije svakog društva nezaustavljiv tok. Prema tome, i danas, nakon 115 godina, pokazujemo spremnost i odlučnost da gradimo institucije ili da ih podižemo na viši nivo.

Skupština Crne Gore je sazdana od građana, od njihove volje, od njihovih izabranih predstavnika i zato je ona tu za građane. Imajući ovo na umu, od početka ovog 27. saziva uradili smo sve kako bismo svi zajedno došli do naslova najtransparentnijeg predstavničkog i zakonodavnog doma u regionu, uključujući tu države Evropske unije - Hrvatsku i Sloveniju. Inovacije i postignuća za ovih godinu dana, i mog kabineta i službe Skupštine u cjelosti, kao državnog organa, su tako brojne da ne želim da oduzimam vrijeme nabrajajući ih. Dozvolite mi samo da kažem da građani mogu biti ponosni na naš rad, koji će dodatno doprinijeti, siguran sam, ostvarenju našeg zajedničkog strateškog cilja - punopravnog članstva u Evropskoj uniji.

Poštovani narode Crne Gore, Dan parlamentarizma je posebno važan dan za predsjednika Skupštine Crne Gore. Biti najmlađi predsjednik u istoriji crnogorskog Parlamenta i najmlađi predsjednik na tlu Evrope je laskava titula koja ništa ne znači. Ali, složit ćete se sa mnom da biti i najstariji predsjednik na tlu Evrope u Crnoj Gori ponovo ništa ne znači. Jer vas, u ovako podijeljenoj i do kosti i kamena posvađanoj zemlji, niko i ništa ne može naučiti kako da radite i kako da postupate. Još veću odgovornost i dodatna očekivanja nameće vrijeme u kojem sam izabran za predsjednika nakon istorijskih promjena, 30. avgusta prošle godine, u izazovnim i specifičnim političkim odnosima, političkih aktera i institucija, ali starim svađama i podjelama. Davao sam i dajem maksimum. Nastaviću i na ovom mjestu da budem ono što sam i u životu i na sportskom terenu - energičan i spreman da istrčim do kraja, sve dok ne ostvarim viziju zajedno sa vama o Skupštini Crne Gore kao istinskom hramu demokratije, koji će oblikovati pravno-politički sistem u oruđe koje će se izboriti sa svim nepravdama i podjelama u društvu i političkom životu i kojem će svaki građanin najljepše države u ovom dijelu Evrope bez ostatka vjerovati.

Ova vizija se ostvaruje. U tome nam pomažu naši evropski i svjetski partneri. Crnogorski Parlament ima prijatelje širom Evrope i svijeta - danas više nego ikada. Svi koji su došli makar jednom i boravili ili na našoj čarobnoj obali ili na prelijepim planinama, zaljubili su se u Crnu Goru. Spremni su da pomognu i već pomažu na vrlo konkretne načine, na čemu im je ova institucija, kao i država zahvalna. Na ovom mjestu ne mogu, a da se ne sjetim citata jednog književnika koji je napisao: "Malo mi je jednoga rođenja, rastao bih iz dva korijena; žalim što mi Crna Gora nije moja druga domovina."

Ja sam, drage moje kolege, srećan i ponosan što je Crna Gora moja jedina domovina i otadžbina. Zemlja kojoj ću služiti, u kojoj ću živjeti i za koju ću, ako bude trebalo, i život dati.

Na kraju da se vratim na početak. Sto petnaest godina predstavlja zavidnu tradiciju. Mijenjali su se ljudi u Skupštini, smjenjivali su se i događaji. Bilo je i padova i uspona, bilo je i potpunih posruća demokratije, ali i blistavih trenutaka parlamentarizma. Dakle, sve je promjenjivo i prolazno. Nepromlazna je samo naša ljubav prema Crnoj Gori i želja da je učinimo bogatom, naprednom i modernom državom, članicom Evropske unije, državom vladavine prava, istinskom ekološkom i državom socijalne pravde. Skupština Crne Gore je dirigent u pretvaranju te želje u stvarnost.

U to ime, živjelo Cetinje, kolijevko crnogorskog parlamentarizma. Živjela demokratija, živjela Crna Gora. Hvala vam na pažnji.

Dozvolite mi

na samom kraju, uvaženi poslanici i poslanice, drage gošće, vaše ekselencije, da zaključim Prvu - posebnu sjednicu Drugog redovnog zasijedanja, kao i da vas pozovem da svi zajedno pristupimo izložbi povodom Dana parlamentarizma, a nakon toga da se i malo družimo, u neformalnijem ambijentu, u atrijumu Narodnog muzeja na koktelu.

Zahvaljujem još jednom na dolasku, na prisustvu i na pažnji.